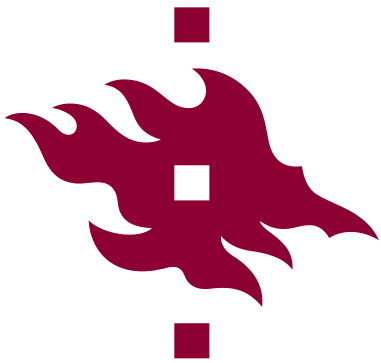

Specialdomstolar och patenträtt – erfarenheter från Finland

Prof. Dr. Marcus Norrgård

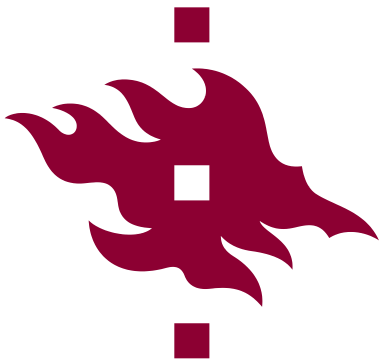
Helsingfors universitet

20.11.2014, CIIR

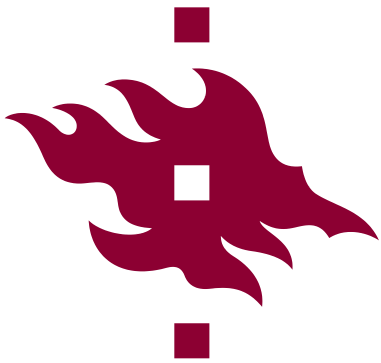
Situationen före 1.9.2013

- Helsingfors tingsrätt exklusivt behörig i immaterialrättsmål
 - Tingsrätt
 - allmän domstol, första instans
 - civil- och brottmål (ej förvaltningsärenden)
 - Undantag: upphovsrätt
 - Följde normala behörighetsregler
 - = tingsrätt i svarandens hemvist el. liknande
 - Marknadsdomstolen (MD)
 - exklusivt behörig i förbudsärenden om otillbörlig konkurrens (t.ex. slavisk efterbildning, renommésnyltning), konkurrensmål och offentlig upphandling (tilbud)
 - Tingsrätten behörig att pröva skadeståndet (erstatning)!
 - Registreringsärenden (besvär över Patent- och registerstyrelsens beslut) → Besvärsnämnden vid Patent- och registerstyrelsen

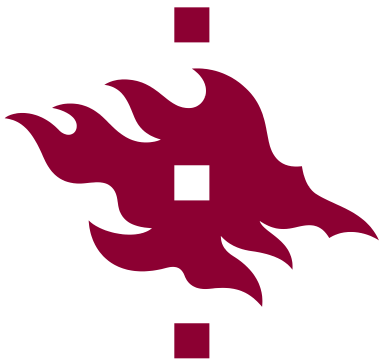
Problem med det gamla systemet

- Delade kompetensen (förbud, skadestånd) i otillbörlig konkurrens
- Inte tillräcklig expertis
 - Tingsrättens s.k. rotationssystem: en domare på en avdelning 3-5 år, sedan flytt till en ny avdelning
- För långsam civilprocess
 - Tingsrätten 1-2 år → Hovrätten 1-2 år → (HD, mycket sällan)
- Besvärsnämnden vid PRS inte en domstol!
 - långsam, kvalitetsproblem, inte oberoende av PRS

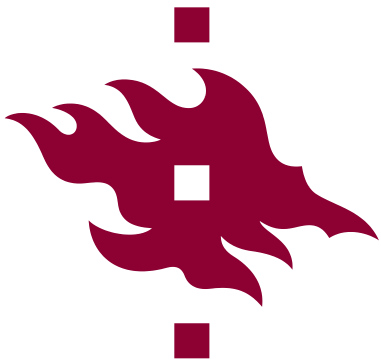
Syftet med reformen

- Hög kvalitet – förutsebarhet – bättre expertis (kritisk massa)
- UPC beaktats (grund för egen lokalavdelning)
- Minskar viljan att överklaga?
- Snabbare process
- Lägre kostnader pga färre parallella processer
- Mindre fragmentering
- Besvärsärendena (överklagande från PRS)
 - Bättre förberedelse, processledning och mer muntlighet
 - Kraven på *fair trial* uppfylls redan i första besvärsinstansen

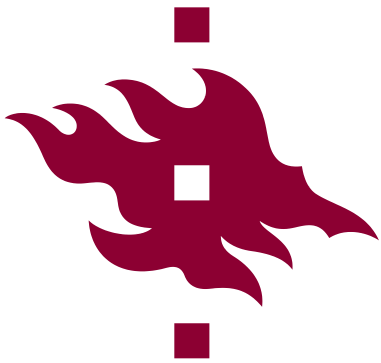
Lösningen

- Två föreslagna och tänkbara lösningar
 - 1. Koncentrera allt till Helsingfors tingsrätt (som skulle ha en specialavdelning el.liknande)
 - 2. En flytt av alla mål till marknadsdomstolen
- Konstitutionellt problem med alternativ 1
 - Det ansågs (bl.a. av ministeriets tjänstemän) att det inte i ljuset av Finlands grundlag är möjligt att överklaga PRS beslut (=förvaltningsärende) hos tingsrätten (=allmän domstol).
 - Förvaltningsärenden skall gå till förvaltningsdomstol och sedan till Högsta förvaltningsdomstolen... Detta gäller dock inte specialdomstolar (t.ex. MD)!
- Alltså beslöt man koncentrera målen till MD

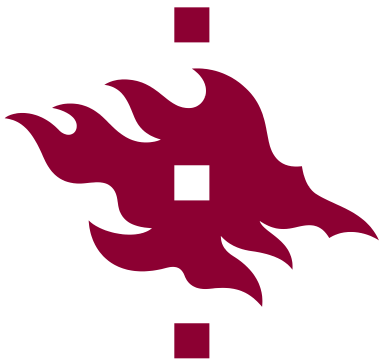
Situationen efter 1.9.2013

- Samtliga immaterialrättsliga civilmål och ansökningsärenden koncentrerades till MD
 - Upphovsrätt, patent, varumärke, mönster, nyttighetsmodell (brugsmodell), m.m.
 - Intrångsmål (fastställelse, förbud, skadestånd m.m.), ogiltighet, tvångslicens, bättre rätt, arbetstagaruppfinningar, högskoleuppfinningar
 - Besvärsmål (från PRS)
 - förkastade patent-, varumärkes- m.m. ansökningar
 - invändningar mot patentansökningar m.m.
 - MD fick full kompetens även i mål om otillbörlig konkurrens (förbud + skadestånd)
 - Även interimistiska förbud, bevissäkring och informationsanspråk ('right of information')
 - Även domännamnstvister (toppdomänen .fi)

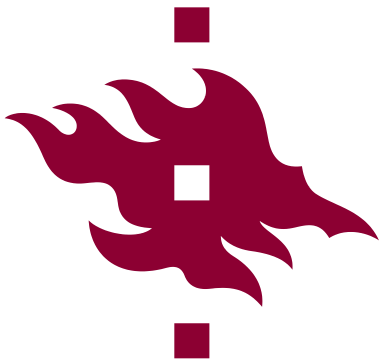
Brottmål och avtalstvister

- Brottmålen (straffesager) flyttades inte till MD
 - Brottmålen handläggs vid Helsingfors tingsrätt
 - Undantag: upphovsrätt följer normala behörighetsregler (Tingsrätten på orten där brottet begicks m.m.)
 - Tingsrätten kan begära sakkunnigutlåtande av högst två sakkunnigdomare vid MD
- Avtalstvister
 - vanliga behörighetsregler
 - Tingsrätt, skiljeförfarande (voldgift) om tvislösningsklausul
 - Undantag: talan om intrån och avtalsbrott väcks samtidigt med intrångs- el. liknande mål och grunden väsentligen densamma....

Fördelar

- En domstol = en linje?
 - Tidigare: olika stilar, olika patentideologier, varierande slutresultat
- Konkurrensrättsliga synpunkter kan bättre beaktas?
 - MD avgör även alla konkurrensrättsliga mål (karteller, missbruk av dominerande marknadsställning)
- Nu möjligt att kumulera t.ex. otillbörlig konkurrens med varumärkesintrång → inget behov av parallella processer MD/HelTR.

Överklagande

TVISTER

REGISTRERINGSÄRENDEN

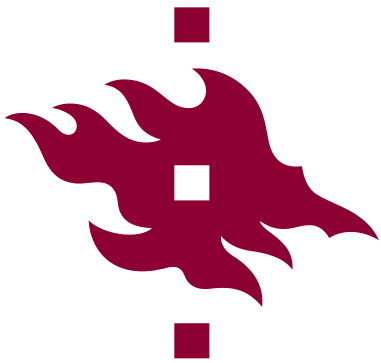

Besvärstillstånd

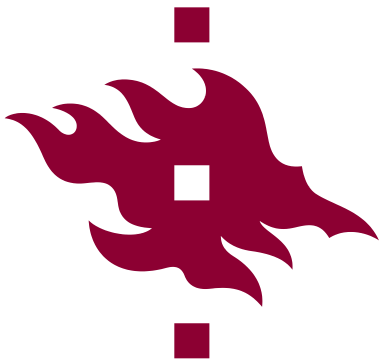
Besvärstillstånd

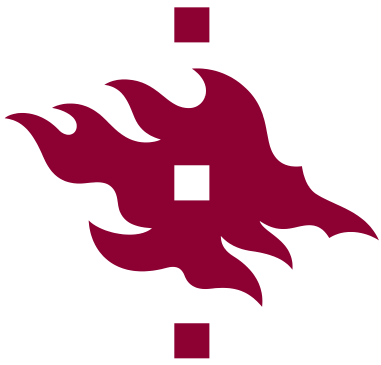
Domarsammansättningen i MD

- Patentvistemål (intrång, ogiltighet m.m.)
 - 3 lagfarna domare + 1 marknadsdomstolsingenjör (teknisk domare)
 - UND1: 3 lagfarna domare, om målet inte kräver tekniskt kunnande (antagligen ytterst sällan)
 - UND2: 1 lagfaren domare vid interimistiska förbud
- Patentregistreringsärenden
 - 1 lagfaren domare + 1 MD-ingenjör + 1 MD-ingenjör/sakkunnig → 2 tekniska domare + 1 jurist
- Tidigare endast lagfarna domare. Domstolen kunde begära skriftligt utlåtande av sakkunniga →
otillfredsställande

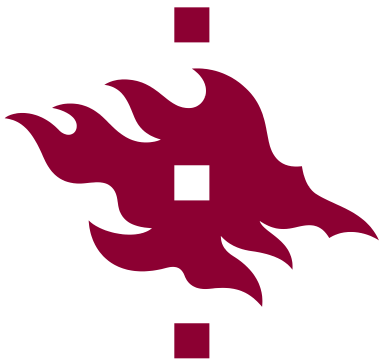
Problem med den nya situation

- Hittills få mål → stora förhoppningar som inte infriats (ännu) → vissa domare bytt jobb
 - Alla domare handlägger upphandlingsmål (tilbud) → kanske inte tillräckligt intressant?
- Avtalstvisterna
 - Kan man välja i ett licensavtal att driva som intrångsmål (=MD) eller som avtalstvist (=TR el. skiljeförfarande om avtal)?
 - Komplicerade immaterialrättsliga spørsmål även i licens-, R&D-, samarbetsavtal... Varför är inte dessa i MD?
 - Parterna kan inte heller välja MD genom prorogation

Problem (2)

- Övergångstiden ett problem
 - En hel del oavgjorda mål i (HelTR och) HelHovR
 - Målen från HelTR flyttades inte, men domarna flyttade!
 - Bristande sakkunskap i HelTR och HelHovR!?

Framtiden

- MD har alla förutsättningar att bli en bra domstol för patent- och andra immaterialrättsmål
- Det tar dock tid att köra in verksamheten
- Lagstiftningen kräver ännu precisering: parterna bör ha rätt att välja MD som forum även i avtalstvister
- Möjligt att utnyttja MD som grund för en UPC-lokalavdelning